

קפד. באלו מקרים ניתן לקבל עדות שלא בפני בעל-דין? (קיב):

כגון שהוא חולה מסוכן, או העדים, או שהעדים מבקשים לילך למדינת הים ושלחו לקרוא לבעל-דין ולא בא. וכן כשמסרב לבוא ושלחו מבית דין הגדול 'דיסקא' לכופו בב"ד זה. וכן הסיקו שלקיום שטרות אין צריך קבלת עדות בפני בע"ד. (ורש"י כתב שהעדים מבקשין לילך. ותוס' כתבו שבכל אופן מקיימים שלא בפניו).

קפה. אדם שמסרב לבוא לבית דין לדון, או שאמר שיבוא ולא בא – כיצד נוהגים עמו? (קיב):

אם אומר 'איני בא' כותבין 'אדרכתא' (שטר טירפה לרדת לנכסיו) על קרקעותיו, אך קודם לכן מודיעים לו אם הוא במקום קרוב, (וממתינים כשלושה ימים).
ואם אמר שיבוא ואינו בא, מחכים לו בה"ב (ואם הוא נמצא בעיר ואינו עסוק – אין ממתינים לו בה"ב, כמ"ש להלן גבי איתתא), ואם לא בא כותבים שטר שמתא על שאינו פורע את חובו, ולאחר תשעים יום (-נתנית זמן להשיג כסף לפרעון, בהלוואה או מכירת נכסים) כותבין שטר 'אדרכתא' כנ"ל. ובפקדון אין ממתינים תשעים יום.

קפו. א. אדם שכתבו עליו 'פתיחא' (=שטר שמתא) על שלא בא לדין או על אי ציות פסק-דין – האם קורעים

אותו שטר משעה שמצהיר שחוזר בו, או משעה שיחזור בו בפועל?

ב. באלו זמנים אין קובעים זמן לקרוא לדון, והאם באותם זמנים שולחים לקרוא לו לזמן אחר? (קיג).

א. זה שלא בא לדין, אין קורעין לו שטר 'פתיחא' עד שיבוא לב"ד. וזה שלא פרע חובו – משעה שיאמר שהוא פורע (כי שמא אין לו מעות מזוניה וכבר מחזר וטורח אחריהם).

ב. בימי ניסן ותשרי אין קובעים זמן, אך שולחים באותם הימים להזמין לזמן אחר. ובערבי שבתות וימים טובים אף אין מזמינים לתאריך אחר, שטרוד הוא. (וכמו"כ אין מזמינים לדון בכלה וברגלא). וכל זה כשאין רמאות.

קפו. א. מאלו מוכסין אסור להעלים מהם מכס ומאלו מותר?

ב. מה דין גזל עכו"ם; הפקעת הלוואתו; אבידתו; טעותו? (קיג)

א. מוכס העומד מאת המלך ויש לו קצבה, שאינו נוטל כאוות נפשו – אסור להעלים ממנו, דדינא דמלכותא – דינא. ואם לאו – מותר. (בדליכא חילול השם – רד"ה במוכס שהוא כנעני).

ב. גזל עכו"ם ('וה"ה גניבה. תוס') – אסור (ובמק"א יש תנאים דפליגי – ע' ב"מ קיא: והלכה שאסור).
ורב יוסף חילק בין כנעני לגר תושב, ואביי הקשה עליו, וחילק רבא בין גזילה שאסור להפקעת הלוואתו שמוותרת. אבידתו וטעותו – מותרין, כשאין חילול השם בדבר.

קפח. מי שידוע עדות לגוי בדין שבינו לבין ישראל חברו, באלו אופנים אין משמתין אותו אם מוסר עדותו לפני ערכאותיהם? (קיג: קיד).

אם יש עמו עד נוסף. שהרי יש כאן שני עדים שחייב לו. ואף בעד אחד בערכאות של 'בי דוואר' (-שלטון) – ששם אין מוציין ממון על פי עד אחד אלא מחייבים שבועה כדין תורה. וכן הסתפקו באדם חשוב שאינו יכול להשתמש מלהעיד.

קפט. א. מוכס או לסטם שנטלו מאדם חפץ ונתנו לו אחר – האם הוא שלו, או צריך להשיבו לבעליו?

ב. האם מועיל יאוש בגזילה, והאם בסתם גזילה יש יאוש? (קיד).

א. לפירש"י תלוי הדבר במחלוקת בין המשנה לברייתא אחת המובאת בגמרא. ותלוי בשאלת יאוש (וש"ר) – האם קונה.

ב. נחלקו תנאים אם סתם גזילה יאוש בעלים. ולרבה המחלוקת קיימת גם כשמענהו שהתייאש במפורש, האם באמת מתייאש מלבו או לא. (וכל זה בלסטים ישראל, אבל לסטים עכו"ם, אפשר שאף בסתם אינו מתייאש. ערש"י במשנה).